

Úkaz a jev

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2010](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2010](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 21. 2. 2010
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 21. 2. 2010

Úkaz a jev

V češtině (a mezi jazyky to není výjimka) užíváme obou termínů záměnně, jako by jazyk zdvojoval toto pojmenování zbytečně. Pro filosofii je to ovšem příležitost k důslednému rozlišení: pod „úkazem“ budeme rozumět to, jak se nějaké jsoucno (tj. jsoucno-událost) aktuálně v určité chvíli a na určitém místě ukazuje, jak se nám (nebo komukoli jinému) právě nyní a teď „dává“ (a to bez ohledu na to, zda to registrujeme, zda si toho povšimneme, ba dokonce i bez ohledu na to, zda to vůbec někdo registruje – ovšem tady je třeba připomenout, že nic v tomto světě není tak dokonale izolováno, aby to nebylo nikým a ničím na nějaké úrovni registrováno). Naproti tomu jev je závislý nejenom na tom, co se ukazuje, ukazovalo a ještě bude ukazovat, pokud jde o totéž jsoucno-událost, ale také na tom, kdo (nebo co) je schopen (schopno) na základě registrace několika nebo dokonce mnoha „úkazů“ náležitě (nebo nenáležitě) rozpoznat, jak k sobě tyto úkazy patří (nebo naopak nepatří). Vnímáme vždy tak, že rozlišujeme vnímané od okolí a pozadí, jemuž nevěnujeme pozornost (přičemž je ovšem do jisté míry třeba rovněž vnímáme, jakoby „periferně“). Každý „vněm“ (či „vjem“) nám proto už dává nějaký „smysl“, ať už správně nebo nesprávně (to záleží na nás, nikoli na onom „vnímaném“). Je ovšem možné, že na nejnižších úrovních způsob „reagování“ má odlišný charakter.

(Písek, 100221-3.)